

Datum: 20.05.2020.g.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske
N/r. Dragan Lukač, ministar
Trg Republike Srpske 1
78000 Banja Luka

PREDMET: Reagovanje na kršenje Ustavom garantovanih prava

Poštovani,

Organizacije civilnog društva prate sva dešavanja u vezi sa pravom na javno okupljanje i slobodu izražavanja i iz sredstava javnog informisanja upoznate su sa saopštenjem Vašeg Ministarstva od 13.05.2020.g. u kojem se navodi: „Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike podsjeća građane da se javna okupljanja građana moraju odvijati samo u skladu sa Zakonom o javnom okupljanju, bilo da ih organizuju građani, udruženje građana ili politička partija. Posljednjih dana u centru Banjaluke evidentna okupljanja aktivista političke partije „Pokret pravde“ i oni su upozoreni da se ovakvi skupovi mogu održavati samo u skladu sa postojećim zakonom. Političke partije dužne su da kao i svi ostali građani svoja javna okupljanja prijave nadležnoj policijskoj stanici u skladu sa odredbama Zakona o javnom okupljanju, a sva druga javna okupljanja mimo zakonskih procedura, biće sankcionisana.“

Takođe, pojedini web portali objavili su odgovor portparola Policijske uprave Banjaluka g-đe Danijele Mučibabić u kojem ona, na konstataciju novinara da su pripadnici policije i večeras (13.05.2020.) upozoravali pojedine građane koju su sjedili na javnim klupama ili stajali na šetalištu da se tu ne mogu nalaziti, odgovorila da se „ne radi o pojedinim građanima koji su sjedili na javnim klupama nego je u pitanju javni skup koji nije prijavljen u skladu sa Zakonom o javnom okupljanju, te da su policijski službenici uočili da se članovi i aktivisti političke partije „Pokret pravde“, svako veče u isto vrijeme okupljaju ispred hrama Hrista Spasitelja, te da iz tog proizilazi da se radi o javnom skupu aktivista političke partije, a ne o „sjedanju građana na javnim klupama“.

Imajući u vidu saopštenje Vašeg Ministarstva, stavove portparola i načelnika Policijske uprave Banjaluka, te aktivnosti koje na terenu sprovode policijski službenici, stiče se utisak da građani koji su članovi i simpatizeri političkih partija nemaju pravo da se međusobno okupe i zadrže na javnom mjestu, te da svaki svoj izlazak u javost i sastanak sa drugim licima moraju unaprijed da isplaniraju i o tome obavijeste nadležne organe. Istovremeno, zabrinuti smo zbog stavova portparola PU Banjaluka koja pravi razliku između građana koji sjede na klupama i članova političke partije "Pokret pravde" koji takođe sjede na klupama, iz kog proizilazi da „obični građani“ mogu sjediti na klupama, dok građani koji su članovi političke partije „Pokret pravde“ to ne mogu raditi bez odobrenja nadležnog organa.

Podsjećamo Vas da je Bosna i Hercegovina u svoj Ustav inkorporirala odredbe Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama, a prema kojoj svako ima pravo na slobodu mirnog okupljanja i slobodu udruživanja s drugima, uključujući pravo da osniva sindikat i učlanjuje se u njega radi zaštite svojih interesa. Za vršenje ovih prava neće se postavljati nikakva ograničenja, osim onih koja su propisana zakonom i neophodna u demokratskom društvu u interesu nacionalne bezbjednosti ili javne bezbjednosti, radi spriječavanja nereda ili kriminala, zaštite zdravlja ili morala, ili radi zaštite prava i sloboda drugih. Međunarodni standardi ljudskih prava kažu da čak ukoliko i dođe do neprijavljenih okupljanja, sve dok je skup miran, njegova zabrana ili prekid zbog neprijavlivanja, predstavlja nesrazmjerno miješanje u ostvarivanje prava na slobodno okupljanje, čak ako i ne postoji takva odredba za spontana okupljanja u zakonu.

Ustav Republike Srpske u članu 10. propisuje da su građani Republike ravnopravni u slobodama, pravima i dužnostima, jednaki su pred zakonom i uživaju istu pravnu zaštitu bez obzira na rasu, pol, jezik, nacionalnu pripadnost, vjeroispovest, socijalno porijeklo, rođenje, obrazovanje, imovno stanje, političko i drugo uvjerenje, društveni položaj ili drugo lično svojstvo, dok se u članu 14. Ustava navodi da niko ne smije biti podvrgnut mučenju, svirepom, nehumanom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju.

Mišljenja smo da je kažnjavanje građana od strane policijskih službenika nehumano i ponižavajuće postupanje jer su isti kažnjeni samo zbog toga što su članovi i simpatizeri jedne političke partije i što su sjedili na javnom mjestu. Pri tom, ovi građani nisu remetili javni red i mir, niti su javno izražavali politička i druga uvjerenja i interese, te se, cijeneći navedene okolnosti, njihovo okupljanje ne može kvalifikovati kao javno okupljanje u smislu Zakona o javnom okupljanju RS. Koristimo priliku da Vas podsjetimo da se Zakonom o javnom okupljanju RS uređuju javna okupljanja građana radi javnog izražavanja političkih, socijalnih i drugih uvjerenja i interesa, a pod javnim okupljanjem u smislu ovog zakona smatra se svako organizovano okupljanje građana koje se održava na za to primjerenom prostoru.

Postupanje policijskih službenika dok legitimišu građane koji sjede na klupama samo zato što su ih prepoznali kao članove političke partije „Pokret pravde“ može se okarakterisati kao diskriminatorско, a isti su pri vršenju poslova i zadataka, dužni da poštuju ljudska prava i slobode, bez obzira na rasu, pol, jezik, nacionalnu pripadnost, vjeroispovijest, socijalno porijeklo, rođenje, obrazovanje, imovinsko stanje, političko i drugo uvjerenje, društveni položaj ili druge okolnosti. U Specijalnom izvještaju o pravu na slobodu okupljanja koji je sačinila Institucija ombudsmana za ljudska prava BiH izdata je preporuka Ministarstvu unutrašnjih poslova RS da obezbijediti primjenu standarda koji se odnose na mirno okupljanje, a koji su prezentovani u ovom izvještaju, te preduzme mjere s ciljem obezbjeđenja sistemske i permanentne edukacije policijskih službenika o pravu na slobodu okupljanja i ulozi policije u ostvarivanju ovog prava i zabrane svih oblika torture.

Imajući u vidu sve navedeno, zahtijevamo da Ministarstvo unutrašnjih poslova RS prestane da diskriminiše građane koji su članovi političke partije „Pokret pravde“ i da im krši ustavom garantovana prava na mirno okupljanje i organizovanje.

Transparency International BiH
Civil Right Defenders
Banjalučki centar za ljudska prava
Helsinški parlament građana Banja Luka
Oštra Nula Banja Luka
Centar za mlade Kwart Prijedor
Asocijacija za demokratske inicijative Sarajevo
Sarajevski otvoreni centar
Centar za životnu sredinu Banja Luka

